

ГАЗЕТА

ІЗЯСЛАВСЬКОЇ

РАЙОННОЇ

РАДИ НАРОДНИХ

ДЕПУТАТІВ

Зоря Надгориння

№ 2 (9862)

Четвер, 9 січня 1997 року

Ціна договірна.

ПРИЗНАЧЕННЯ

Леоніда Павловича Козака призначено начальником районної податкової адміністрації. 1949 року народження, юрист за фахом, працював начальником установи МХ 58.

Бориса Петровича Гаврилюка призначено начальником райвідділу міліції. До останнього часу працював заступником начальника Славутського райвідділу внутрішніх справ. Підполковник міліції, освіта вища.

Сергія Володимировича Снегіря призначено начальником установи МХ 58. 1957 року народження, освіта вища, майор внутрішньої служби.

Олега Петровича Мордача призначено виконуючим обов'язки начальника залізничної станції Ізяслав. 1964 року народження, освіта середня спеціальна. Працював на різних посадах на залізниці міста Шепетівки.

НОВИНИ КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ

ЗАВІТАЙТЕ В НОВУ БІБЛІОТЕКУ

Наприкінці минулого року в житті Ізяслава відбулася, як на наш погляд, небуденна подія. Після шістдесятирічної закритості гостинно відчинила двері для всіх жителів Ізяслава бібліотека районного будинку культури - колишнього будинку офіцерів. Дехто скаже, що, мовляв, вона не була закритою. І це справді так, але користуватись її послугами мали право лише військові та члени їх родин. Нині цей заклад може відвідувати кожен житель Ізяслава. І це дуже добре, адже поруч військове містечко, багатолюдні вулиці Шевченка, Козацька та інші.

Сталося так, що презентація нового культурного закладу відбулася на Андрія. Тому, звичайно, за давньою народною традицією тут відбулося справжнє дійство. Цього дня читальний зал перетворився на простору селянську світлицю. І було у ній все, як і годиться такого дня: і пісні, і жарти, добрі слова побажань на майбутнє.

Зусиллями організаторів свята на декілька годин було відновлено давні народні традиції. Серед атрибутів дійства - магичні коцоба та рогац, на яких їхали до калити. Не так було легко дістати і саму калиту: лише найспритніші змогли її скоштувати. Весело, затишно було того дня у бібліотеці. Численних гостей свята вгощали традиційними українськими стравами: варениками, гречаною кашкою, узваром. Відбулися і традиційні на Андрія гадання майбутньої долі.

Багато старань доклали для того, щоб свято відкриття нової бібліотеки відбулося. Господині цього закладу Галина Андріївна Гуменик, Лілія Миколаївна Сидорчук, Зінаїда Володимирівна Кравчук. Вони все зробили для того аби створити тут атмосферу доброзичливості, поваги до народних традицій та звичаїв.

А тепер декілька слів про подальшу діяльність бібліотеки. Нині вона має багатотисячний фонд літератури. У перспективі - тут будуть провадитися найрізноманітніші масові заходи. Бібліотека планує надавати ряд послуг своїм читачам, значно розширити надходження сюди періодичних видань найрізноманітнішого плану. Словом, у співробітників бібліотеки чимало хороших задумів. Тож бажаємо їм успішно втілювати їх у життя.

На фото: і свято калити, і знімок на добру згадку про відкриття бібліотеки.

ХЛІБ

ВСЬОМУ ГОЛОВА

Під такою назвою відбувся вечір, присвячений трудівникам колективного сільськогосподарського підприємства "Прогрес" с. Христівки. Приміщення сільського будинку культури було вщерть заповнене жителями села.

Вечір відкрив голова КСП Іван Канарчук. Він розповів про здобутки, котрих досягли працівники КСП в цьому році як по вирощенню зернових культур, цукрових буряків, так і по виробництві тваринницької продукції. Вчасно і без втрат було зібрано зернові та круп'яні культури. Одні з перших завершили копання та вивезення цукрових буряків. Впоралися з оранкою на заб. Хоча трудівники КСП працювали у важких погодних умовах, без платні, трактори та автомашини часто-густо простоювали через нестачу пального та запчастин, але селяни таки внесли скромну частку своєї праці для того, щоб в країні був хліб і до хліба. За це їм і шана. Майже всі трудівники КСП того вечора отримали цінні подарунки. А учасники художньої самодіяльності під керівництвом Людмили Кушнірук подарували присутнім задушевні українські пісні та вірші.

М. ПАШКІВСЬКИЙ,
директор будинку культури. с. Христівка.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ: НАШІ ПРАВА, НАШІ ОБОВ'ЯЗКИ

НЕЛЕГКИЙ, ДРАМАТИЧНИЙ ШЛЯХ

Минулого року Верховна Рада України прийняла Конституцію нашої держави. У ній чітко визначено наші права і наші обов'язки. Тепер справа за тим, щоб вона діяла, як мовиться, на всіх напрямках... Для якомога ширшого роз'яснення головних положень цього справді історичного документу, у райдержадміністрації розроблено низку заходів для ширшої пропаганди та роз'яснення цього основного документу нашої держави. Тематичний план передбачає, зокрема, виступи у пресі фахівців-правознавців, провідних спеціалістів держадміністрації та правоохоронних органів тощо.

Редакція газети "Зоря Надгориння" для цієї мети запроваджує рубрику "Конституція України: наші права, наші обов'язки". Сьогодні її представляє заступник голови райдержадміністрації Леонід Анатолійович Носковський, з яким бесідує наш кореспондент.

- Леонід Анатолійович, Конституція України діє, як би не говорили про неї. Це є Основний Закон нашої держави. Як на вашу думку можна охарактеризувати шлях, яким пройшла наша Конституція?

- Шлях був нелегкий, часом драматичний. Фактично він почався відразу ж після

проголошення Декларації про державний суверенітет України. Уже 24 жовтня 1990 року Верховна Рада доручила Комісії по розробці Конституції тоді ще Української РСР підготувати Концепцію нового Основного Закону. Ним Україна визначалася як суверенна держава. Об'єктом конституційного регулювання і захисту Конституції визначалася людина. Це принципово, оскільки радянська Конституція над усе ставила державні інтереси. Тепер чітко була окреслена ціль: правова держава, формування громадського суспільства.

1 липня 1992 року Верховна Рада розглянула проект нової Конституції і прийняла рішення винести його на всенародне обговорення. Але, як кажуть, не судилося. Згадайте, яка політична ситуація склалася на той час. Загострилися відносини між законодавчою і виконавчою владами. Розпочалася підготовка дострокових виборів до парламенту і виборів Президента України: Втім, були й інші причини зупинки конституційного процесу.

Він відновився тільки у вересні 1994 року, коли Верховна Рада визначила склад Комісії з опрацювання проекту нової Конституції. Тож країна довго жила без Основного Закону, що, звичайно, негативно позначилося на стані

звичайно, негативно позначилося на стані суспільства і держави.

За цих умов визріла необхідність розробки і прийняття Конституційного Договору між Верховною Радою та Президентом "Про основні засади організації та самоврядування на період до прийняття нової Конституції України". У той же час продовжувалася робота над проектом Конституції. Адже Україна залишилася єдиною із держав пострадянського простору, в якій не було прийнято головного юридичного атрибуту її державності.

20 березня відбувся публічний акт передачі розробленого і схваленого проекту нового Основного Закону до Верховної Ради разом із зауваженнями і доповненнями членів Конституційної комісії. Він був доопрацьований і знову винесений на розгляд парламенту. 28 червня 1996 року після тривалого і бурхливого обговорення нова Конституція України голосами 315 народних депутатів була прийнята.

- З прийняттям нового Основного Закону які перспективи відкриваються перед громадянами України?

- Конституція закріплює в Україні основи державної політики, спрямованої, перш за все, на забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя. Вона заклала

політики, спрямованої, перш за все, на забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя. Вона заклала серйозні підвалини для розвитку і зміцнення демократичної, соціальної та правової держави, в якій людина, її життя і здоров'я, є джерелом влади, яку він реалізує через відповідні органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

- А якщо звернутися до витоків нинішнього нашого Основного Закону...

- У цьому зв'язку варто звернутися до історії законотворення в Україні і згадати відомий документ "Правовий уклад до Конституції відносно прав та вольностей Війська Запорозького", написаний його гетьманом Пилипом Орликим і прийнятий 5 квітня 1710 року. На думку як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців, це була перша європейська конституція у сучасному її розумінні. В ній уже на той час було закріплено й реалізовано ідею поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову. Минуло майже триста років, і це положення відтворено в нашій новій Конституції.

Ще під час обговорення проекту звучали докори, що в радянській Конституції записані такі права громадян, яких немає в новому Основному Законі. Мушу

Ще під час обговорення проекту звучали докори, що в радянській Конституції записані такі права громадян, яких немає в новому Основному Законі. Мушу погодитися, що в радянській Конституції було записано багато привабливих положень. Але ж вона ніколи не була законодавчим актом прямої дії.

- Чи можна вважати, що нинішня Конституція України відповідає, так би мовити, міжнародним стандартам?

Міжнародним стандартам! - Безумовно, і за змістом, і за структурою вона близька до конституцій багатьох демократичних країн. Скажімо, в одному з найбільших, другому розділі "Права, свободи та обов'язки людини і громадянина", з'явилося багато такого, чого не знала конституційна практика нашої держави. А це надало можливість не лише розширити права і свободи людини і громадянина в Україні, а й наповнити нашу Конституцію новим демократичним змістом, наблизити нашу державу до сприйняття світових цінностей у сфері захисту прав людини. Серед абсолютно нових конституційних норм - положення про те, що всі люди є вільні і рівні у своїй особистості, вони мають невід'ємне право на життя, повагу до своєї гідності, свободу світоглядно та деякі інші.

28 червня 1996 року ввійшло визначною подією в історію нашого народу і українського державотворення. Його наслідки з часом відчуж кожний громадянин України.

НА ПЕРЕХРЕСТІ ПОЗИЦІЙ

КОМУ ПАМ'ЯТНИК ОЧІ КОЛЕ?

ВІДПОВІДЬ ПАНУ ВЕТЕРАНУ М. ТКАЧУКУ

У середині вересня увагу читачького загалу районної газети "Зоря Надгориння", в тому числі і час, ветеранів, привернула досить величезна стаття ветерана Збройних сил Миколи Ткачука, надрукована під рубрикою "На перехресті позицій".

Добру справу робить газета, публікуючи матеріали з різними думками, зокрема ті, що стосуються вашого непростого минулого. Автор так і назвав свою статтю "Це гірка пам'ять про минуле". Звичайно, кожен має право на власну думку, свої міркування і висновки, але не може людина бути абсолютно всезнавчою і вважати свої твердження правдивими, а інші - невіглаством.

Отож, дозвольте нам, пане ветеране, через газету посперечатись з вами, висловити свої думки, які діаметрально протилежні тим, що ви "адені у вашій статті. Адже мо йде про досить серйозні речі, пов'язані з нашою спільною минулиною, а конкретніше - про роль Леніна в історії та можливість чи неможливість існування пам'ятників йому.

З цього приводу в нашому районі приєдналися, так би мовити, розпалились після опублікування в "Зорі Надгориння" повідомлення про звернення до органів влади дати дозвіл на перенесення (читай - руйнування) пам'ятника Леніну, що нині стоїть на центральній площі міста.

Це обгрунтовувалось тим, що мовляв, стоїть він не там, де треба. Саме цю позицію і підтримує пан ветеран Ткачук, котрому, як і його прибічникам, Ленінський пам'ятник очі коле і наче кістка в горлі. До речі, не можуть спокійно, не стиснувши зуби і кулаки, проходити повз центральну площу і дехто з просвітян. А один з їхніх лідерів так і сказав: "Доки тут стоятьте кат українського народу?". На цей зухвалий вислів йому зауважили: Якщо вам не подобається, обходьте пам'ятник іншою стороною".

Слова про Леніна, як "ката народу" ажив у вищезгаданій статті і її автор. Навіть не моргнувши оком, він водночас заперечив і "Великую Октябрську", яка, мовляв, знищила краших (!?) людей Росії, а згодом і Радянського Союзу. І допаякався наш "колега" до того, що ніхто інший, як Ленін розв'язав (!?) громадянську війну. Одним словом, пан ветеран очевидно не без підказки когось з "Просвіти" одним махом переключив сторію на свій лад.

Назвати "катом" людину всевітнього масштабу, котра залишила свій відбиток на світову історію, обличчя ХХ сторіччя і тому належить вельми людству, це, мягко кажучи, словесне варварство, бузвірство. Видно, поганій з вас, пане ветеране, знавещ

новітньої історії. Якщо вас чимось зобидила радянська влада, то не переносьте свою злість на всіх, хто не згодний з вашими міркуваннями. Кожен, хто не зашторений тим, аби вишукувати "помилочки" у Леніна і відверто глумитися з його особистості, розуміє, що не його вина, коли після смерті було викривлено і скомпрометовано ідеали соціалізму.

Якби доля дала йому можливість прожити хоч би ще з десяток років, то не було б того, що сталося. І якби не силкувалися Ткачук та йому подібні забруднити обличчя Леніна "багнюкою" - нічого у них не вийде, бо, як кажуть, сонця долонею не закрити.

У своїй статті її автор дає нам, ветеранам, пораду: "Візьміть та й самі перенесіть за власною ініціативою пам'ятник... І буде р'ч збереженій, і не буду обливати його брудом і плювати на нього ті, хто його ненавидить, як "ката" українського народу. Для таких, як ви, пане Ткачук, зміна місця розташування пам'ятника нічого не дасть. Всеодно будете обливати брудом й "плювати", бо така вже ваша влада.

Ви, пане ветеране, в своїй статті пишете, що мовляв, у документи про "заслуги вождя". І тут же пропонуєте разом зібрати всіх (!?) ветеранів району, аби перед ними виступили представники "Просвіти" і розповіли "правду" про Леніна. Чи не забагато захотіли? А втім, будь-ласка, приходьте на наші збори, засідання, аби, як ви пишете, висловити своє ставлення до подвигів, "великого вождя". І тоді, їй Богу, почувте одноставно: "Геть брудні руки від Леніна". Хоча любя вашому серцю "Просвіта", все знає, але ми все ж хотіли б просвітити її та заодно й вас деякими незаперечними цифрами і фактами. Твори великого мислителя видано на 125 мовах світу в 65 країнах. Отож Леніна читає вся планета. Його праці видавалися 1321 раз: німецькою мовою - 740, Іспанською - 548, англійською - 552, румунською - 320, угорською - 286, французькою - 261, сербохорватською - 322.

А ось в Україні після зміни соціально-політичного ладу твори Леніна не видаються, не друкуються, вилучені з бібліотек та всіх інших закладів. Як на вашу думку, пане ветеране, це дуже демократично? Тимчасом Ленін у своїх творах приділяв велику увагу Україні. Її майбутньому. Якби не його діяльність, не його національна політика, не було б у нас нині самостійної держави. А хіба не діяльність Комуністичної партії та радянської влади посприяли тому, що всі українські землі були свого часу возз'єднані в одній державі. До вашого відома, пане Ткачук, в іншому випадку на українських землях

хозяїнували б польські та німецькі мілітаристи. Видно, забудькувата у вас історична пам'ять...

Зрозумійте, ми не маємо наміру, як мовиться, читати вам мораль, аби доводити роль Леніна. Це всеодно, що прикладати припарки до тіла померлого. Але поскільки ви зачепили в своїй статті опубліковане в районній газеті звернення президії районної ветеранської ради з приводу порушеного питання "Просвітою" про перенесення пам'ятника Леніну, ми не можемо не висловити і свої точки зору. У нас є тверда впевненість, що в багаточисленному середовищі ветеранів міста і району знайдуться хіба що одиниці, котрі розділять вашу позицію, не робить з нас дуриків, мовляв "Самі перенесете пам'ятник". Ваша сміхотворна порада аби ми "за власною ініціативою перенесли пам'ятник на територію майбутнього історичного музею" не варта виденого яйця. Наскільки нам відомо, майбутній музей має бути відкритий на центральній вулиці, яка носила ім'я Леніна, там де була музична школа. На вашу пораду даєм свою: добитися разом з "Просвітою", аби центральна вулиця міста, як України, зберегла свою минулу назву. Тоді нехай і пам'ятник Леніну стоїть біля музею. І можна було б на центральній площі спорудити пам'ятник великому Кобзареві - Тарасові Шевченку. А ще краще, якби його велична постать увіччалась одну з центральних вулиць Ізяслава, що носить ім'я Шевченка.

І останнє. Ви пишете у своїй статті, що у зверненні президії ветеранської ради, мовиться: нам не потрібні чвари та протистояння. Під цими словами підшиється кожен ветеран, але те, що пнуться здійснити окремі члени й керівники Ізяславської "Просвіти" і ви, пане Ткачук, разом з ними, якраз і свідчить про намагання посіяти розбрат, протистояння і навіть пролити кров.

Подібне намагалися зробити нещодавно в нашій столиці - Києві, де хотіли демонтувати один з краших в світі пам'ятників Леніну, що вінчає бульвар імені Т. Г. Шевченка та центральну вулицю Хрещатик. Дізнавшись про цей намір, представники лівих сил блокували Київську міську Раду і попередили, що якщо там хочуть аби пролилась кров, то хай роблять задумане свавілля. Як видно, поки що здоровий глузд переміг. Можливо, й наш "просвітяни" теж переглянуть свою позицію. Поживемо-побачимо. А втім, хотілося б побажати всім членам "Просвіти" не займатися тим, що не входить до їхньої компетенції.

Президія районної ради ветеранів Великої Вітчизняної війни.

У ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ І РУХАХ

Нещодавно в Києві відбувся з'їзд товариства "Просвіта", на якому було обговорено найголовніші питання соціально-політичного життя держави і завдання "Просвіти" по роз'ясненню нинішнього становища в суспільстві та перспективи розвитку держави на ближчі роки.

Делегатом на з'їзді від нашого регіону був письменник Василь Кравчук, голова районної "Просвіти". Він і розповів учасникам зборів про з'їзд та поділився враженнями про його роботу.

- Всім відомо, - сказав доповідач, - яка велика і чисельна армія пропагандистів і агітаторів працювала в минулому, щоб донести до свідомості мас ті чи інші настанови владних структур. Нині ж обікрадений, обдурений, ошуканий народ відчуває лише економічні негаразди, злидні, але не знає справжніх причин занепаду, не бачить перспектив розвитку. І в той же час на наше суспільство виливається брудний потік дезінформації, нишиться наша культура, гине українське книгодрукування. А натомість прилавки книжкових магазинів завалено відверто порнографічною, так званою, літературою, яку в необмеженій кількості постачають з Росії та й свої яничари стараються нажитися на цьому ярмарку розпусти та закликів до насильства. Екрани України заповнили американські бойовики, що не мають нічого спільного зі справжнім кінематографом. Це фільми жаків, стрілянини, тваринної моралі. Вдумайтесь лише в назви книг, що пропонуються на київському вокзалі для читачів у кіосках: "Запах крові", "Первое убийство", "На острове кинджал", "Секс на двоих", "Клятва лесбиянок", "Смерть в лифте", "Похищення маньяка" та ін. І жодної української книги...

Про це з болем говорилось на з'їзді. Окрім того відмічалось, що в ряді областей України йде широкий наступ на українську мову, на культуру нашого народу. А провокатори і шовіністи - українофоби, використовуючи складне економічне становище, стараються розхитувати нашу державність, всіляко гальмують реформування народного господарства, щоб на цьому фоні проводити руйнівну роботу проти України.

Так, дійсно, сьогодні становище в державі надто складне. Але не краще воно й в інших пострадянських республіках, бо, скажімо, в Росії місяцями не видають людям зарплату, а сусідній Білорусії взагалі загрожує міжнародна ізоляція у випадку розвитку авторитарного режиму. А що це означає нині не важко уявити.

Як зазначив на з'їзді Голова республіканської "Просвіти" Павло Мовчан нині найголовнішим завданням для просвітян є активна робота по вихованню і пробудженню національної свідомості народу. Адже ми не можемо навіть уявити такого щоб, скажімо, полжк у найважчу хвилину, в час найбільших випробувань вигукував: "Навіщо мені Польща?". Або ж будь який представник з Прибалтики завстає про повернення до Союзу.

А ось в укр. шів за кілька років витравили почуття національної свідомості, зробили з них м. росів, хохлів, наплодили яничарів, які нищать мову свого народу, його звичаї, його культуру. Тож чи варто дивуватися, що депутати Верховної Ради не прийняли клятви на вірність Україні. І ви хочете дочекатись, щоб вони дбали за український народ. Та вони все зроблять аби нас знову загнати в рабство, а дітей наших, синів використати в гарячих точках таких як Афганістан, Таджикистан, Чечня, Карабах і т. д.

Як висловом Івана Драча, який виступав на з'їзді, ми просвітяни, Конгрес інтелігенції маємо зайняти наступальну позицію. Інакше зникнемо як нація, нас з'їдять. Адже саме завдяки рішучій позиції Конгресу інтелігенції до нас лише повернулись владні структури, президент України.

Нам потрібно робити круглі столи, проводити широку роз'яснювальну роботу, бо антидержавники не дремлюють і проводять антиукраїнську діяльність.

Як зазначив Микола Жулинський, народний депутат України, нам треба, щоб кожен українець відчув себе українцем і гордився цим, адже нас віками вчили себе зневажати. Маємо піднести на вищий ступінь вивчення української мови, як державної.

Сьогодні багато проблем з переходом на українську мову в Армії, в церкві та в деяких державних установах. Треба проїнятися усвідомленням, що мовна проблема - це державна проблема. Без мови немає народу, немає держави.

Відомий письменник і громадський діяч Роман Лубківський відзначив у своєму виступі на з'їзді, що холодуство українських чиновників від культури призводить до перекачки величезних коштів в сусідню Росію, оскільки чимало бродячих концертних бригад отримують найпрестижніші зали в Києві та інших містах нашої держави і забирають у населення України, гроші перевозачи їх за кордон.

На з'їзді було висловлено недовіру міністру освіти Згуровському, який проявляє інертність у впровадженні вивчення української мови в зросійшених областях України, потурає шовіністам і яничарам, що зі шкіри пнуться аби перешкодити нашому відродженню як народу.

Доктор філологічних наук Кіндратенко з Харкова запропонував більш рішучо міняти кадри. І в першу чергу Президенту треба звільнитись від деяких радників типу Дмитра Табачника, якого нарешті таки звільнив Леонід Кучма за його шкідливі для народу афери.

Представник Закарпаття обвинувачував українських чиновників в надмірному прислужництві найменшійшим. Та вже так стараються, так догоджають, що ті найменшими пригнобленими так званим найбільшину. Це особливо проявляється на теренах Криму, Закарпаття, Донецької та Луганської областей.

Сьогодні кожен має запитати себе: а що я зробив для України? Який вклад вніс у її розвиток, бо найголовнішим нині є питання боротьби за утвердження нас як народу. Інакше економічного зростання не буде. З'їзд просвітян запевнив Президента, що інтелігенція України, не зважаючи на важкий економічний стан, буде докладати всіх зусиль для виховання національної свідомості народу України, його ментальності, віри в майбутнє своєї держави.

Отже цьому питанню й були присвячені районні збори "Просвіти" та відділення Конгресу української інтелігенції, від імені якої зробив доповідь її голова, завідувачий районним відділом освіти Леонтій Дем'янюк. У своєму виступі він окреслив коло завдань, які стоять перед інтелігенцією району по втіленню в життя вимог, продиктованих сучасними реаліями, розповів про заходи, спрямовані на покращення виховної роботи серед учнівської молоді та боротьби за відродження краших народних традицій.

Не було обійдено увагою і важке матеріальне становище працівників бюджетної сфери, пенсіонерів. Про це говорила у своєму виступі вчителька - пенсіонерка Лідія Омельченко.

Заступник глави районної держадміністрації Леонід Носковський повідомив присутніх, що в районі все робиться для того, щоб в наступному році покращити фінансову спроможність промислових і сільськогосподарських підприємств, ліквідувати заборгованість у виплаті зарплати та пенсій. Створюються круглі столи, інформаційні групи які будуть виступати перед трудящими. Ві закликав всіх працювати в ім'я України, бо лише продуктивна праця допоможе нам вийти зі скрути.

А про те, що люди чекають на такі зустрічі говорив у своєму виступі лікар Володимир Гута. Цікавими і змістовними були виступи вчительки СШ № 1 Олександри Свєрдлюк, депутата обласної Ради Надії Ковальчук та інших.

На зборах було також обговорено питання про розміщення пам'ятника Тарасу Григоровичу Шевченку. Були пропозиції поставити пам'ятник на центральній площі міста, але тут до цього часу стоїть пам'ятник Леніну. Тож було підтримано пропозицію поставити пам'ятник великому Кобзареві біля Будинку культури (колишній Будинок офіцерів).

Як засвідчили збори "Просвіти" та інтелігенції міста потреба в активізації роз'яснювальної роботи на шляху просування до ринкових реформ нашої держави зростає. І в цьому відношенні будуть позитивні зміни.

Наш кор.

ВІРИТИ Й СПОДІВАТИСЬ

Ось вже півтора десятка років рахують вчителем-пенсіонером. Давно відірваний від шкільної роботи, хоч часто спілкуюсь з місцевими вчителями. В пам'яті залишилось багато згадок про час, відданий навчанню і вихованню підлітків, різних за здібностями і характером, лагідних і бешкетуватих, добрих і злостивих.

Тяжка праця вчителя, вона вимагає багато затрат часу й сил, і здоров'я також. І хоч слово "педагог" часто супроводжується всілякими гарними епітетами і цю професію ставлять ледве не на п'єдестал, суспільство мало піклується про добробут шкільного вчителя, а в старості, при виході на пенсію, він залишається один на один з самим собою.

У мій час вчитель, особливо в селі (останні десять років я працював у сільській школі), крім основної роботи, тягнув на собі багаточисленні громадські навантаження. Не мав навіть коли за собою дивитись: він і лектор, і агітатор, і разом з учнями збирає картоплю і буряки на колгоспному полі. Прийшов увечері додому, сідай же за перевірку учнівських зошитів чи готуйся до чергової лекції.

Мені здається, що вчительська робота сьогодні не набагато змінилася з того часу: ті ж завдання, ті ж турботи. Тільки вчительство стало працювати складніше, скрутіше в психологічному та побутовому плані. Трудніше стало навчати підлітків, коли вони вивчені, що знання їм не потрібні, а

багато з тих, хто хотів би продовжити навчання у ВУЗі, знають, що туди не попадуть - потрібні великі гроші, яких у батьків немає.

Колись вулиця підгано впливала на деяких підлітків, калічила їхні душі. Сьогодні каліцтво юних душ проводиться у масовому масштабі, і певну роль у цьому відіграє телебачення, різні тусовки шкільної молоді, дискотеки з оп'янілими від сексу і спиртного хлопцями й дівчатами. Нема чого вже казати, коли 13-ти - 14-літні школярки стають повіями.

І в цих умовах школа продовжує вчити і виховувати молоде покоління. Впевнений, якби не шкільні вчителі, проблема зі злочинністю була б гострішою, ніж насправді. Вони не страйкують, хоч

багато з них живе, просто кажучи, бідно, в основному через несплату зароблених грошей. Для наших правителів не така вже велика трагедія, якби школи закрились на місяць-два чи навіть на півроку. Ніяких матеріальних збитків для держави - то не шахти. А моральних?! Цього ніхто не береться підрахувати.

Вчителів турбує те, що багато обдарованих учнів не попадає до вузів через те, що у їхніх батьків, як було вже сказано, пусті гаманці. Багато інших випускників шкіл ідуть в інститути і університети тільки заради престижного диплому. А це для майбутнього держави в т р а т а висококваліфікованих спеціалістів у різних галузях народного господарства, з меншення

інтелектуального потенціалу країни.

Ще нас, колишніх і теперішніх педагогів, хвилює, до болю в серці, те, що на наших ринках можна часто зустріти дітей з плакатиками: "Пожертуйте на хліб і молоко!" Вчителі-бідняки і учні-жебраки - така наша сьогоднішня дійсність.

І все ж не віряться, що будемо довго ще блукати в імлі. Знайдуться, нарешті, розумні державні мужи, які виведуть країну з тотальної кризи. Пройдений рік був тяжкий та, слава Богу, мирний. Хоч і біднемо, але голоду, чого постійно боїмося, немає. В новорічні дні хочеться (необхідно!) вірити, що, нарешті, ставимо на ноги і заживемо, як всі інші цивілізовані народи. Так, треба вірити і надіятися на краще життя.

Олександр БАРЕНБОЙМ.

(Продовження. Поч у № 94) Тимчасом міліционери, прив'язавши коней біля воріт, зайшли в хату. - Де ваша мати, звернувся до Оксани замість привітання старший.

- Та їх же вислали, - відповіла Оксана.

- Вислали, кажете? Ми ж знаємо, що вона тут, у вас. Ми маємо такі дані. Ви повинні знати, що куркульським сім'ям, які навіть повернулись з заслання, не дозволяється жити ближче ста кілометрів. Покличте зараз же матір. Ми з нею маємо поговорити, - грізно глянув на Оксану міліціонер.

- Я не знаю де вона, знизала плечима Оксана. - Як же я її покличу.

- Ну тоді ми самі знайдемо її, - погрозило глянув міліціонер, при цих словах обидва прибульці почали обшук. Заглянули під ліжко, на під. Навіть у скриню. А потім полізли на горіще, у хлів. Зайшли в льох, але Василя ніде не було.

І тоді, погрозивши Оксані, що вона відповідатиме "по закону", якщо не повідомить матері аби та з'явилась в міліцію, поїхали.

Аж під вечір Василя прийшла до хати, помітивши на породи внучку Ганку, яка вийшла повідомити її, що небезпека минула.

Так пройшло кілька років. Василя продовжувала жити в Оксани і боялась навіть навідатися у Нецайку.

Кілька разів у Комарівку приходила берегами Яздоха. Тепер вона вже виросла і стала справжньою дівкою на виданні. Хоч і пережила разом з матір'ю страшні повір'яння в тайзі у сталінських таборах смерті, нині вона стала стрункою чорнобривою красунею. А жила то в брата Трохима, то сестри Ліді й заприятівив Нетичівській парубок Михайло Яруш. Якогось вечора, підсівши до неї на стілець біля клубу, запропонував їй поєднати долі.

- Та в мене ж нічого немає за душею... Навіщо тобі така пара? - скептично глянула Яздоха на жениха.

- А ти чула таке народне прислів'я - який їхав, таку віз? - усміхнувся Михалко. - Я теж не вельми багатий від церковних мишей. Ото поженимось та й будемо розживатись, як зможемо. Мені головне аби ти погодилась. А там Бог допоможе. Тепер у моді біднота. Тож не страшно й нам буде розпочинати. Для себе заробимо хоч і в колгоспі, а колоти очі бідності нам не з руки обом.

Так Яздоха переступила поріг подружнього життя. Весілля не робили, бо Михалко був круглим сиротою. Та й Яздоха вважала себе такою, адже її мати Василя не змогла б навіть і в такий день прийти до неї.

У ту суботу Михалко з своїм товаришем Іваном Гарбарчуком та дядьком Оверком прийшли в хату

Ліди. Та поклікала ще Трохима з жінкою Приською та й зробили такі собі гості.

Випили по чарчній. Побажали щастя молодим, заплакали за своєю гіркою долею та віддали Яздоку за Михалка.

Іх розписував голова сільради Ниханор Теліга.

- Ну що ж, Яздохо, - глинув він на молодуху. - Гарна з тебе дівка виросла... Тепер шукай що до тебе ніякого діла ніхто не матиме. У вас тепер з Михалком буде нова радницька сім'я. То ж вітаю вас, так сказати з законним браком.

Яздоха слухала те побажання Теліги і в очах у неї стояли сльози, бо вона пригадувала, як їх вигнали з рідного дому. Та й сьогодні не було біля неї її рідної матері. Не було брата Івана. Обоє вони мусили коватися. Тож весілля Яздохи було смутним. Та й не могло воно бути інакшим. Зате Михалко був щасливим, бо ж любив він Яздоку і радів, що вона погодилась стати його дружиною.

Щодо Ниханора Теліги, то при всіх його стараннях, через рік довелося йому випити гірку чашу "Ворога народу". Коли в 1937 році стали халати людей, він десь там у районних інстанціях з колишньою балтійською прямоотою, став сумніватись чи справді у нас завелось стільки ворогів. Тож однієї ночі прийшли й за ним. І більше ніхто й ніде не бачив колишнього голову сільради.

Іван Трачук закінчував робітничий факультет. Був він одним з найактивніших і найдисциплінованих студентів. Тож по закінченні навчання його направили в Одесу на посаду інженера в міжрайонний цех великого заводу...

Отримавши листа від сестри Оксани, він тремтячими руками розірвав конверт і зі сльозами на очах читав про поневіряння матері і сестри його Яздохи.

"Мамо, мамо, - шепотів він сам до себе. - За що ж, за які гріхи так карали і карають вас."

І він за всяку ціну вирішив будь-що поїхати до матері. Перед тим, як залишити Харків і приступити до роботи в Одесі, він мав можливість кілька днів погостювати в рідній сестри Оксани. І там же зустрітись за стільки років з матір'ю.

Поїзд прибув до Шепетівки рано-вранці. Та Іванові аж ніяк не хотілось ні з ким зустрітись, бо земляки, впізнавши його, могли б повідомити владу. І хто-зна як би тоді повернулась його доля. Адже він до цього часу числився у втікачах. "Оце вийду з вагона" - думав собі Іван, - "І чимось добиратимусь у Комарівку до Оксани".

(Далі буде).

У НАС, НА ХМЕЛЬНИЧЧИНІ

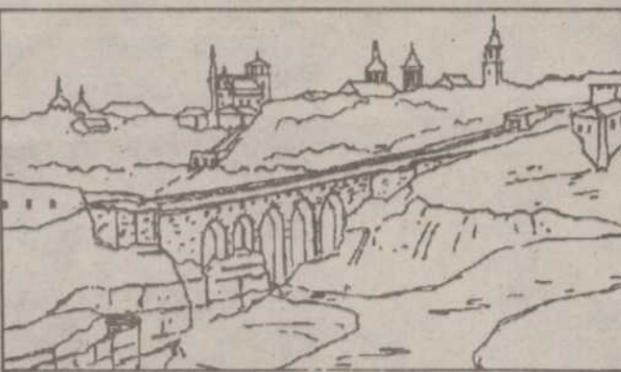
ЗАМКОВИЙ МІСТ: СЕНСАЦІЇ І ПРОБЛЕМИ

Кам'янець-Подільський належить до найдавніших історичних міст України. Проблема віку міста та його походження вже півтора століття є предметом наукових дискусій. До 1960-х років датою виникнення міста вважалось XIV століття, проте внаслідок архітектурно-археологічних досліджень, проведених у 1964-1969 рр. під керівництвом архітектора-реставратора

Е. Платицького у Старому замку та 1980 р. на площі Ринок, було відкрито залишки мурованих оборонних укріплень та дерев'янобитних жител, датованих археологами (зокрема доктором історичних наук І. Винокуром) XI - XIII ст. Отже, вік міста було збільшено на три століття.

Подальші дослідження пам'яток архітектури у Старому місті стали джерелом нових наукових відкриттів. 1985 р. дослідники середньовічної забудови міста О. Платицька обгрунтувала висловлену ще у 1960-х роках краєзнавцем С. Шкурком гіпотезу про існування на території Старого міста римського табору. Цю гіпотезу, на думку дослідниці, підтверджують архівні документи XVII ст., які повідомляють, що Кам'янець є стародавньою осадою даків - народу, який населяв на початку I тисячоліття теперішню Румунію і був завойований Римом під час Траянових воєн.

Ця гіпотеза знайшла вагоме підтвердження у матеріалі натурних досліджень Старого замку та Замкового мосту, що їх провели архітектори Євгенія і Ольга Платицькі та А. Тюнич (Інститут теорії

та історії архітектури та містобудування), а також кандидат технічних наук А. Шкуратовський (Український транспортний університет) у 1982 - 1994 рр. За даними цих досліджень, Замковий міст, що нині виглядає як суцільний кам'яний мур, приховує всередині п'ятипрогінну аркову конструкцію, котра виникла внаслідок як мінімум двох значних будівельних етапів: першого - дакоримських часів, коли було збудовано пілони мосту, та другого - XII - XIV ст., коли пілони було об'єднано арками. На підставі цих досліджень Ольга і Євгенія Платицькі обгрунтували нову концепцію походження Кам'янця, вік якого вони рахують з II століття н. е. Ця концепція викладена в їхній доповіді на міжнародній конференції з фортифікації, що проходила у Кам'янці 1993 р. З наукового погляду, ця подія становить сенсацію.

Влітку 1996 р. О. Платицька зробила ґрунтовні доповіді на тему Замкового мосту в Інституті мистецтв Польської Академії наук та Науково-дослідному інституті доріг і мостів у

Варшаві, Польські колеги виявили неабиякий інтерес до цієї теми. І вже у вересні цього року Кам'янець відвідали представники НДІ доріг і мостів. Висловившись на підтримку наукової гіпотези щодо римського походження мосту, доктор Я. Ринша, фахівець з римського містобудівництва, висловив бажання взяти участь у дослідженні споруди, а також гаряче підтримав спростування Платицькими усталеної дотепер атрибуції рельєфу на Траяновій колоні. Що ж до мосту в Кам'янці, то його треба реставрувати з відкриттям давньої аркової конструкції. Так вважає О. Платицька, начальник відділу реставрації та адаптації пам'яток архітектури Науково-дослідного інституту теорії та історії архітектури та містобудування (НДІПІАМ), співаторка наукової реконструкції мосту, яка після смерті 1994 р. Євгенія Платицького продовжила дослідження споруди й опрацювала програму регенерації мосту. Її підтримують у цьому колеги

з НДІПІАМ, а також фахівці-мостовики з Варшави.

Справу ускладнює брак коштів на проведення таких великомасштабних робіт, а передусім - вкрай загрозливий стан самого мосту. Суцільні кам'яні мурі, якими обкладено аркову конструкцію, нині поступово, але невпинно випучуються внаслідок руйнівної дії води. Припинити цей процес майже неможливо, неможливо й стабілізувати конструкцію, яка розвалюється і загрожує аварією в будь-який момент. Аварію може спричинити перезволоження конструкції (влітку через це обрушилась частина скальної основи мосту), вібрації від автотранспорту або, прибіром, землетрус у Молдові. Ситуація надто серйозна, вважають фахівці, а споруда унікальна, щоб зволікати з прийняттям рішень.

Наприкінці листопада 1996 року в інституті НДІПІАМ заплановано проведення міжнародної науково-методичної наради з проблеми реставраційних і рятівних робіт на Замковому мості. В роботі візьмуть участь провідні фахівці, а також польські колеги, які запропонували активну допомогу в опрацюванні проектно-конструкторської концепції розкриття мосту.

Віктор ВЕЧЕРСЬКИЙ, старший науковий співробітник НДІПІАМ, заслужений працівник культури, заступник головного редактора журналу "Пам'ятники України".

На малюнку: м. Кам'янець-Подільський. Замковий міст II - XVIII с. Ескізи пропозиції щодо реставрації.

СІЧЕНЬ РІК РОЗПОЧИНАЄ

У народі січень називають тріскуном, сніговиком, льодовиком, сніжнем.

Головні православні свята місяця.

- Новий громадянський рік. День спогаду про Закон уряду УНР 1919 р. "Про вищий уряд Української автокефальної православної церкви".
- Надвечір'я Різдва Христового.
- Народження (Різдво) Господа Бога і Спасителя нашого Ісуса Христа.
- Найменування (тілесне обрізання) Господа Христа.
- Початок нового року за старим стилем. День пам'яті святиителя Василя Великого.
- Богоявлення Господа Бога і Спасителя нашого Ісуса Христа, або Водохреще в Йордані.
- Преподобного Феодосія Печерського - одного із засновників Києво-Печерської лаври.

ІСТОРИЧНІ ПОДІЇ

- 1. - Новорічне свято, поява Першого на українських землях часопису (газети); народився український архітектор Ярослав Новаківський; 100 років від дня народження В. І. Касіяна (1896 - 1996), українського художника;
- 135 років від дня народження В. А. Безсмертного (1862-1940), українського архітектора;
- 2. - 1649 р. - Триумфальний в'їзд гетьмана Б. Хмельницького в Київ;
- 1770 р. Страта поляками кобзаря Прокопа, Скриги.
- 3. - Українська національна Рада схвалила постанову про з'єднання Західно-Української Народної республіки з Українською народною республікою в Києві;
- 125 років від дня смерті Н. Д. Ушинського (1824-1871), російського і українського педагога, основоположника вітчизняної наукової педагогіки і народної школи.
- 4. - 160 років від дня народження П. І. Житецького (1837-1911) - українського філолога, автора праць з мовознавства, літературознавства і фольклору.
- народився український письменник і перекладач Осип Шухевич (1816-1870).
- 5. - 1918 р. Випущені в обіг перші українські банкноти.
- 180 років від дня народження С. Д. Каперника (1817-1886), українського письменника, актора і композитора.
- 6. - Засновано в Києві Кирило-Мефодіївське Братство, першу політичну організацію в Україні, що поставила завдання створення вільної української республіки в союзі з іншими слов'янськими народами.
- Тарас Шевченко, перебуваючи у м. Переяславі 1846 написав "Заповіт".
- 1898 р. народився український поет Володимир Сосюра, видатний майстер слова. Він продовжив і творчо розвинув класичні традиції української літератури (пом. 1965).
- 1834 р. народився Степан Руданський, український поет-сатирик.
- 7. 01.1853 - народився Микола Аркас, український історик, композитор автор "Історії України - Русь".
- 1901 р. народився відомий український поет - романтик Василь Чумак;
- 8. 01.1935 р. народився Василь Симоненко - визначний, український поет-шестидесятник, (пом. 1963 р.).
- 1938 р. народився визначний український поет-новатор Василь Стус шестидесятник. (пом. 1985).
- 1912 р. народився А. Д. Філіпенко, український композитор (пом. 1983).
- 10. 01. 1597 р. народився Петро Могила - церковний, політичний, освітній діяч, митрополит Київський і Галицький. Засновник першої всеслов'янської академії в м. Києві.
- 11. 01. 1888 помер Осип Федькович - "буковинський соловейко" і громадський діяч (пом. 1934).
- 12. 01. 1972 р. початок нової хвилі арештів на Україні. Цей день з 1975 р. в таборах та Діаспорі почали відзначати як День політ'язнів України.
- 12. 01. 1907 народився С. П. Корольов, російський і український вчений, конструктор в галузі ракетобудування і космонавтики (пом. 1966).
- 13. 01. 1937 р. народився Е. П. Гуцало, український письменник (пом. 1965 р.).
- 14. 01. 1649 р. після перемоги над поляками, триумфальний в'їзд великого гетьмана Богдана Хмельницького до Києва.
- 15. 01. 1871 народився А. Ю. Кримський - український сходознавець, славіст і письменник (пом. 1942).
- 17. 01. 1869 р. народився Іван Труш, художник, критик,

- громадський діяч (пом. 1941).
- 20. 01. 1661 р. У Львові засновано університет. Тепер - Львівський державний університет імені І. Франка.
- 21. 01. 1919 р. Всенародні збори в Хусті ухвалили приєднати Закарпаття до УНР.
- 1934 перенесено столицю України з Харкова до Києва.
- 22. 01. 1918 р. Центральна Рада проголосила IV Універсалом на Софійській площі в Києві самостійність і суверенність Української Народної Республіки.
- 1919 р. Директорія Української Народної Республіки проголосила на Софійській площі в Києві злуку всіх українських земель (західних і східних) в одну Українську державу. День соборності України.
- 1990 р. святкування Возз'єднання УНР - ЗУНР ("живий ланцюг" Івано-Франківськ - Львів - Київ - Харків), що був організований Рухом, Гельсинською спілкою, "Меморіалом", товариством Української мови, У ланцюгу взяло участь понад 2 мільйони громадян.
- 23. 01. 1921 р. загинув М. Д. Леонтович, український композитор, хоровий диригент, музично-громадський діяч, педагог, збирач музичного фольклору.
- 25. 01. 1806 р. народився О. М. Новицький, український філософ (пом. 1884).
- 26. 01. 1884 р. помер Павло Чубинський, поет, етнограф, автор слів українського гімну "Ще не вмерла України" (нар. 1839).
- 27. 01. 1860 р. вийшов з друку новий "Кобзар" Т. Шевченка.
- 1891 р. Народився П. Тичина - од. із основоположників і провідних творців української поезії, видатний майстер літератури, академік. (пом. 1967).
- 29. 01. 1918 р. бій між студентами і більшовиками під Крутами на Чернігівщині, де полягли в нерівній боротьбі 300 студентів. В 1990 р. за ініціативою Республіканської партії, СНУМу, "Меморіалу" проведена траурна панahiда.

ЮВЛЯРИ СІЧНЯ

6. 01 - день народження В. Сосюри.

О МОВА МОЯ!

О місяче сяйво і спів солов'я,
Півоній, мальви, жоржини!
Моря бриліантів, це - мова моя,
Це - мова моєї України.
Яка у ній сила і кличе, й сія,
Яка в ній мелодія лине.
В натхнення хвилини! О мова моя,
Душа голосна України!
Ти - сурми на сонці, ти - стягів гай,
Ти - вибухів огнених повна.
Це матері мова. Я звуки твої
Люблю, наче очі дитини...
О мово українська!... Хто любить її
Той любить її Україну.

8. 01. - день народження В. Симоненка.
Земле рідна! Мозок мій світліє,
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії
У життя вливаються моє.
Я живу тобою і для тебе,
Вийшов з тебе, в тебе перейду,
Під твоїм високочолім небом,
Гартував я душу молоду.
Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обмине,
Хай того земне тяжіння зрадить.
І прокляттям безвість проковтне.

8. 01. День народження Василя Стуса.
Верни до мене, пам'яте моя!
Нехай на серце ляже ваготою
Моя земля рахманною журбою.
Хай сходить співом серце солов'я
В гаю нічному. Пам'яте, верни
Із чебрецю, із липня жаротою,
Хай яблука осіннього достою
В мої червонобокі виснуть сніг.
Нехай Дніпра уроча гучія
Бодай у сні, у маячні тумує.
І я гукну - і край мене лочує.
Верни до мене пам'яте моя.

ПРОФІЛАКТИКА НЕ ЗАВАДИТЬ

Шановні читачі, а вірніше читачки, тому що саме з жінками я хотіла б поговорити сьогодні на сторінках нашої газети про рак молочної залози у жінок. За дев'ять місяців 1996 року в нашому районі виявлено 11 випадків раку молочної залози у жінок. На жаль, серед цієї кількості жінок в 20% випадків є такі, яким діагноз, поставлений вперше, вже в заданній стадії. Це в свою чергу спричинює великі труднощі в лікуванні та в подальшому прогнозі відносно життя хворого.

Злоякісні пухлини молочної залози зустрічаються у жінок різного віку, але високий рівень захворюваності починається з п'ятого десятиріччя життя. В діагностиці раку молочної залози вирішальне значення мають об'єктивні ознаки, але не слід нехтувати і анамnestичними даними.

До факторів ризику захворювання відносять наступні: заміжні жінки, що не родили або вперше родили після 28 років; ранній /до 12 років/ початок місячних і пізній /після 55 років/ менопауза; кісти придатків; дисгормональні гіперплазії; паталогія щитовидної залози; ранне ожиріння 2-3 ступені і артеріальна гіпертонія.

Рак молочної залози проявляється майже завжди у вигляді невеликої пухлини або вузлика, які хвора жінка знаходить іноді дуже рано, але оскільки вони не дають больових відчуттів, жінка не звертається за консультацією до лікаря. Саме на початковій

стадії, коли діагноз ще точно не встановлений, важливо, щоб хвора пройшла обстеження, не чекаючи того моменту, коли вузлик збільшиться і матиме характер типічно злоякісної пухлини з погано окресленим контуром, з нерівною поверхнею, ніби приростаючою в грудну клітку. Під пахвами можуть з'явитися невеликі вузлики, сосок може втягуватись, ареола деформується, з'являються геморагічні виділення із соска.

Для профілактики і раннього виявлення раку молочної залози необхідно щомісяця самодослідження молочної залози. При огляді молочної залози перед дзеркалом з опущеними і піднятими вгору руками звертайте увагу на наступні ознаки: чи є втягування або вибухання ділянки шкіри? - чи є втягування соска або деформація ареоли? - чи є зміни загальної форми або розміру однієї з молочної залози? - чи є жовтуваті або кров'янисті виділення із соска або патологічні зміни на соску /ерозії, виразки, мокнуття/.

При опитуванні визначайте чи немає вузла або ущільнення в молочної залозі або під пахвами і надключичних ділянках. Якщо ви, на жаль, знайдете у себе ці ознаки, негайно звертайтеся до лікаря. Ось, мабуть, і все на що я хотіла звернути увагу наших читачок.

С. ІВЧУК,
районний лікар-онколог.

Редактор В. О. САКОВ

"ЗОРЯ НАДГОРИННЯ"

Засновники: Державна адміністрація Ізяславського району.

Відповідальність за якість друку несе Шепетівська міськрайонна друкарня.

Адреса друкарні: 281040, м. Шепетівка, Старокостянтинівське шосе, 11.

Індекс 63481.
Газету видруковано офсетним способом.
Умовн. друк. арк. 1.
Тираж 1516.
Замовлення № 12.

Адреса редакції: 281200, м. Ізяслав, вул. Ковальська, 3.
Телефони: редактор - 5-22-44; бухгалтерія і секретаріат - 5-41-06; кореспонденти - 5-25-17.